

לפעמים יש שפע עצום שהקב"ה מרעיף על בני האדם, וזה נראה מיותר... לא צריכים את זה. ואח"כ יש גם מצבים של מחסור עצום, לא יכולים להסתדר... אין.

אומר יוסף לפרעה, את זה הקדוש ברוך הוא מראה לך, אין בעולם שום דבר מיותר! כל מה שנראה לך שפע יותר ויותר ממה שצריך - תשמור עליו! יגיע זמן מחסור, ואז השימוש בו יהיה לך פיקוח נפש!

ואת זה - אומר לנו הרביה לכל החיים. בחור נמצא בישיבה, והוא לא יודע מה לעשות עם הזמן... נופל עליו עול שנקרא 'זמן'. עשרים וארבע שעות ביממה, ובי"ה אין לו שום בעיה בחיים. [הבעיה היחידה שיש לבטלן היא מה לעשות עם הזמן... כמה אפשר לישון, כמה?...] מילא אדם נשוי, מיד על הבוקר יש לו תפקידים, להביא פרנסה, לדאוג לאשה ולילדים, בקושי נשאר לו זמן לישון... אבל בחור - לא יודע מה לעשות... אמר לנו ר' מאיר, אוי... איך אתה לא יודע... כמה זה פיקוח נפש בשביל המחר... כמה זה נוגע לימים שאחרי זה.

החת"ס סופר הקדוש, היה פוסק הדור. ובבת אחת הוא היה עונה לשאלות מכל חלקי התורה, והיה מונח בכל נושא ונושא עם כל הפרטים, וכך בכל התורה כולה!!! שאלו אותו פעם, רביה... איך אפשר?... אמר להם החת"ס: כתוב בתהלים (קכז, ד) "כחיצים ביד גיבור כן בני הנעורים". זמן הנעורים, והלילות שהייתי ניעור בהם ולא ישנתי, ועמלתי בתורה - היום הם חיצים! חיצים אפשר לשלוח אחד אחרי השני... הכל לידך!

כל מי שגדל יודע, שהגירסא דינקותא של הישיבה - זהו היסוד והתשתית שעליו נבנה כל היגברא רבה! בעתיד. ואלו שלא זכו לזה - העתיד שלהם הוא אחר. אין רגע מיותר בזמנים האלה! ירגע' מיותר אין... הכל מחושב מהשמים, זה בני הנעורים! חמין ושמן ששכתיני אמי בנערותי - המה שעמדו לי בזקנותי - אומרת הגמרא (חולין כד, ב). זה החמין והשמן... עם זה אנחנו גדלים הלאה. וכ"ש שכל מסכת החיים היא כשבע שנות השובע שביד האדם להיטב דרכיו ולזכות בלי סוף, אבל אח"כ... מי שלא טרח בע"ש מה יאכל בשבת, ומי שלא טרח ביבשה מה יאכל בים, שכל שלא הכין לו צידה לדרך, כמה יפסיד ויחסר לו בנצח, כי שם אין לו לאדם רק מה שהביא לשם.

וזה מה שיוסף אומר לפרעה אחרי פתרון החלום, וזה הענין שיעקב חזר על פכים קטנים. מה שהקדוש ברוך הוא שולח - אין מיותר!!! ועל מתנה של הקב"ה - שומרים. והרי אין מתנה יותר טובה מאשר חיים... זו המתנה הכי גדולה!!!

ובמאמר המוסגר ניתן מבט חדש על איסור 'בל תשחית': חותני הגה"צ ר' יחזקאל טובי זצ"ל סיפר לי, שהם למדו בבית יוסף (במקום שהיום נמצאת ישיבת 'בית מתתיהו') והם היו בסמיכות לבית החזון אי"ש. ובני הישיבה אשר לא היו רבים - היו ממש כמו בני אצל החזון אי"ש. מספר חותני, שהוא היה פעם אצל החזון אי"ש, וקלף תפוח. החזון אי"ש שראה זאת אמר לו, יחזקאל, ככה לא מקלפים, תביא לי, אני אלמד אותך... הוא אמר שהחזון אי"ש קילף על כך דק עד שראו את הסכין מעבר לקליפה... אם הקב"ה נתן - לא זורקים. מתנה של הקב"ה שומרים... כשהשטן הולך להפסיד - הוא מעדיף לא להתחיל...

לימוד נוסף וחשוב למלחמה שלנו היום: יעקב אבינו בסיום המאבק עם שרו של עשו אומר לו, "לא אשלחך כי אם ברכתני". סיפר לי שלוחא דרבנן הרב משה גפני, שהרב פינקוס אמר לו פעם עצה נפלאה: כשאתה רב עם מישהו, תמיד תשאיר לו קצת הרגשה שהוא גם ניצח אותך במשהו. ולמה? משום שהוא יפחד להמשיך לריב אתך מחשש שהוא יפסיד גם את מה שיש לו היום... משא"כ אם ניצחת בהכל אין לו מה להפסיד ושוב יצא למריבה גדולה אתך. "לא אשלחך כי אם ברכתני" - עד עכשיו הוא נאבק עמו בכל הכח, כעת הוא כבר רואה שהוא הולך להפסיד, שלא נותן לו להגיד שירה - והגיע זמנו, אומר לו יעקב, ברכני, וע"כ הודה על הברכות. וזה למעשה היסוד המפורסם והידוע של החפץ חיים (על התורה). הרי ידוע ששרו של עשו זהו הסמ"ך מ"ם, כמו שמביא היכלי יקר' שהסכימו רוב המפרשים.

תקופת "עקבתא דמשיחא"

הרמב"ן כותב בהקדמה לפרשת וישלח: 'נכתבה הפרשה הזאת להודיע, כי הציל הקב"ה את עבדו וגאלו מיד חזק ממנו, וישלח מלאך ויצילהו. וללמדנו עוד שהוא לא בטח בצדקתו, והשתדל בהצלה - בכל יכלתו. ויש בה עוד רמז לדורות, כי כל אשר ארע לאבינו עם עשו אחיו - יארע לנו תמיד עם בני עשו, וראוי לנו לאחז בדרכו של צדיק, שנזמין עצמנו לשלשת הדברים שהזמין הוא את עצמו, לתפילה, ולדורון, ולהצלה בדרך מלחמה. לברוח ולהנצל!'

דהיינו, אומר לנו הרמב"ן, כל מה שקרה ליעקב עם עשו זה 'מעשה אבות סימן לבנים', וזה מלמד אותנו איך להתנהג עד סוף כל הדורות.

חז"ל (ב"ר עת, טו) מספרים על רבי ינאי, שבכל אימת שהיה צריך ללכת אל נכבדי השלטון והשרים החשובים, הוא היה לומד לפני כן את פרשת וישלח. וכן מספרים לנו חז"ל (עה, ה) על רבינו הקדוש שלמד מפרשה זו ההנהגה עם רבי המלוכה, וכך מסופר גם על הגדולים בדורות שלאחר מכן. **ובס"ד נראה היום כמה וכמה דברים שמביא הג"ר אלחנן וסרמן זצ"ל:**

הוא מביא בקובץ עקבתא דמשיחא (מאמר אומר אני מעשי למלך אות ג), שהרמב"ן מוסיף, שהסיפור שקרה עם יעקב ועשו מחולק לשני חלקים, כל הפרשה ההיא ששב יעקב מגלותו לבית אביו ועדיין הוא בדרכו, היא פרשת עקבתא דמשיחא, ופרשה הקודמת לה היא פרשת הגלות. ומביא ר' אלחנן על הפסוק **"וישם את השפחות וילדיהן ראשונה"** - שהם הערב רב שהם ראשי העם כיום.

"ואת לאה וילדיה אחרונים" - רמז הוא על עמי הארץ הטובים שבהם וכפופים לערב רב. **"ואת רחל ואת יוסף אחרונים"** - אלו התלמידי חכמים שהם שפלים מכל. והפסוקים אלו הרי הם בחלק כשיעקב שב מגלותו לבית אביו והוא תקופת העקבתא דמשיחא. והרי כמה מתאימים דברים אלו לדורינו.

יש מכתב שכתב ר' אלחנן לגי"ר שמעון שוואב: 'ומה שכתב כבודו כי צריך לפרסם גלוי לכל שהננו עכשיו בתקופת עקבתא דמשיחא, דבר זה ברור כשמש לכל המתבונן בכתובים ודברי חז"ל סימני התקופה הזאת, אשר כולם באו, אחד מהם לא נעדר'. ובהמשך כתב, 'אבל א"א להבטיח כי תהא בקרוב, והוא עדות שקר, כי לא נמסר לנו לדעת כמה יארכו ימי חבלי משיח'.

[אגב, מה שכתוב: 'בעקבתא דמשיחא חוצפה יסגא' מה הפשט הפשוט? ... שתתרה החוצפא. אבל ר' אלחנן מסביר במאמר עקבתא דמשיחא (א, אות יד), בעקבתא דמשיחא, חוצפה - אלו החצופים, יסגא - מל' גדולה, וכל מי שחוצפתו גדולה יותר, יהיה גדול ביותר.

והוסיף ורואים אנו כי תנאי מוקדם להיות מנהיג במפלגה, היא החוצפה והעזות, וככל החזיון הזה המתרחש גם לעינינו היום].

עכ"פ - אנחנו היום נמצאים בזמן של עקבתא דמשיחא, ורואים את הכל. ובאו נלמד קצת מהפרשה הזו מה עושים ב"עקבתא דמשיחא", ואנחנו רוצים ללמוד כמה דברים שנוגעים לנו להיום, במלחמה עם כל כחות הטומאה העומדים עלינו לאבדינו משני עולמות.

העודפים של היום - בשביל המחר!

כתוב: "ויותר יעקב לבדו" - שכח פכים קטנים, וחזר עליהם. מה באמת הענין בזה?... לחזור בשביל פכים קטנים!...

מוה"ר ר' חיים ויטאל מביא בשם האר"י ז"ל, מה שבן אדם מקבל מהקב"ה - אין ראוי שתמאסו בו. כמו אדם שמקבל מתנה מאת המלך - הוא לא מאבד אותה. כל מה שיש לנו בחיים - זה מתנה מהקדוש ברוך הוא! לא מוותרים עליה. לא מאבדים אותה!...

השיחה האחרונה שאמר רבינו המשגיח רבי מאיר חדש זצ"ל בערוב ימיו בישיבת אור אלחנן, (ויש שראו בזה מעין צואה לדורות!) הוא דבר על יוסף אשר פתר את חלום פרעה, והנה לבסוף, ממשיך יוסף ונותן עצה, "ועתה ירא פרעה איש נבון וחכם" וכו' נשאלת השאלה, מי ביקש ממך לתת עצות?... (נאמרו בזה פשטים רבים, אבל אנו נאמר מה סלבודקא אמרה פה...) אמר ר' מאיר: זה היה חלק מן החלום. למה הפרות הרעות בלעו את הפרות הטובות? וכן השיבולים הרעים ושדופות הקדים בלעו את השיבולים המלאות והטובות, למה?... אומר לו יוסף: הקב"ה מראה לך,

נשאלת השאלה: למה הוא חיכה עד היום?!... הרי אפילו כל מצביא מתחיל כבר יודע, שהאסטרטגיה הכי פשוטה של מלחמה - זה למגר את האויב כשהוא קטן, ולא לחכות לו עד שהוא יגדל, אח"כ זה יהיה יותר קשה...

כבר שאברהם אבינו התחיל לגייר גרים, ושרה לגייר גיורות, שילך הסמ"ך מ"ם להאבק עמם! אח"כ היה את יצחק אבינו, עמוד היראה, למה לא נאבקת אתו?... הוא חיכה עד יעקב, ולא יעקב לבד... כבר יש לו אחד עשר שבטים!... זו כבר ישיבה!

[אמר לי פעם מרן הרב שך, כאשר דברו פעם לפתוח ישיבה, שאלנו אותו כמה המינימום של הבחורים שצריכים להיות בהתחלה?... ואמר לנו עשרה בחורים זה כבר נקרא 'ישיבה הראויה להתכבד'!...]

ליעקב אבינו כבר היה אחד עשרה, זה כבר למעלה מישיבה... כעת שרו של עשו נזכר!... איפה היית עד היום?!

אומר החפץ חיים, אם השטן רואה שהוא הולך להפסיד - הוא בכלל לא מתחיל, הוא לא טיפש... איפה שהוא יכול להפסיד - הוא לא מתחיל. במלחמה - אפשר לנצח ואפשר גם להפסיד. ובפרט מלחמה עם האבות - כמו שבאמת הוא הפסיד בסוף... עם אברהם שזה מידת החסד - לא כדאי לעשות מלחמה, במלחמה אפשר גם להפסיד, אז נשקיע יותר מאמצים... והוא הענין גם עם יצחק, השטן העדיף לא להתחיל. אבל יעקב והשבטים - זה כבר ישיבה! אם פגע בך מנוול זה - משכחו לבית המדרש. אם אבן הוא נימוח, אם ברזל הוא מתפוצץ. אם הוא נימוח ומתפוצץ - אין לו כלום... כבר בין כה וכה הוא לא יכול לעשות כלום. פה השטן יוצא למלחמה כי כבר אין לו מה להפסיד... כשאין את העצה של הרב פינקוס - אז הוא מתחיל... אם אין לי מה להפסיד, אני לא מפחד לעשות מלחמה... רק שצריך גם להיות פיקח עם מי לעשות מלחמה - הוא הולך להתחיל עם יעקב... נו נו... והוא הפסיד באמת. לא אשלחך כי אם ברכתני...

וכן הוא עצה טובה לכל אחד שקרה ונכשל במשהו, מיד יקבל ע"ע להתחזק ולהיות מוסיף והולך יותר ממה שהיה קודם, ויראה השטן שכל פעם שהוא מכשיל אותו יוצא רק חיזוק ותוספת מרובה, ושוב לא ירצה להתחיל אתו הרבה.

יסוד הגאולה - תלוי בלימוד התורה!

כעת נדע: אם ראינו שהתקופה היום זה "עקבתא דמשיחא", איך נלחמים באמת בתקופה כזו?!

אומר ר' אלחנן: [רוב היסודות בדברים האלו זה של ר' אלחנן, שני מאמרים נקראים "עקבתא דמשיחא", ומאמר שלישי, "אומר אני מעשי למלך"] ונביא ר' אלחנן (מאמר עקבתא דמשיחא א אות ה'): עוד נאמר שם **"ויאבק איש עמו" יעקב הוא עמוד התורה**, איש הוא סמא"ל. משמע כי בימי עקבתא דמשיחא תתאבק הטומאה עם לימוד התורה.

"ותקע כף ירך יעקב" - ירך יעקב אלו תינוקות של בית רבן, שהיו את יסוד האומה במשך אלפי שנים. אף יסוד זה יתמוטט בעקבתא דמשיחא, בפגיעת מזיקין פנימיים וחיזוניים.

עוד יש מובן ל"ירך יעקב" - דהיינו תמכין דאורייתא. תמיכה בלומדי התורה, לאפשר להם ללמוד מתוך הרחבה ומנוחה.

עם מי הטומאה נאבקת היום?... עם התורה! וגם כתוב כך באור החיים, (ריש פרשת תצווה), למה הגאולה מתארכת, כי יש ד' גאולות והגואל האחרון זה משה רבינו, 'ואין משה חפץ לגאול עם בטל מן התורה!'

כל היסוד של הגאולה - תלוי בנו!!! כל כוחות הטומאה - כורעות ברך לפני דף גמרא. אם הקול קול יעקב - בזמן שקולו של יעקב מצוי בבתי כנסיות - אין הידיים ידי עשו, ידי עשו אינן שולטות. וזוהי היצר הרע נאבק לאורך כל הדורות.

השטן "מתחפש" לפי הצורך...

כאשר יעקב שאל את המלאך לשמו, אמר לו "למה זה תשאל לשמי" וכן מצינו בעוד כמה מקומות. ומפרשים בזה: הרי המלאך קרוי על שם השליחות שלשמה הוא נשלח. אומר השטן ליעקב: אני לא משהו מסויים. אני בא לכל אחד בצורה אחרת.

הגמ' בחולין (צא, א) מביאה מחלוקת איך הוא היה נראה, האם כמו תלמיד חכם או כלסטים מזויין. זה תלוי עם מי הוא מדבר... יש כאלו שהוא ניגש אליהם כלסטים מזויין, ויש כאלו שהוא בא אליהם כתלמיד חכם, ומסביר לך ש"עיי"ה השקפת התורה" כך וכך צריך לעשות. ובעוה"י כמה השקפות קלוקלות באו גם עיי"ה שדברו עיי"ה תורה ויראה וכו'. וזה אומר המלאך ליעקב, אל תשאל לשמי... יש לי כל מיני שמות, רק שהם מתחלפים לפי הצורך...

פעם היתה תקופה של 'תורה מתוך הדחק'. לבחור ישיבה לא היה מה לאכול, לא היה לו גם מה לשתות, היה לו קר... אף אחת לא רצתה להתחתן איתו, והיו הבחורים מגיעים לגיל שלשים ואף ארבעים...

היום - ראה השטן שלא הולך לו, אז הוא החליף פרצוף... היום הוא אומר לך - בא נהיה חברים... קח את כל השפע שבעולם... רק תהיה איתי, מה אני לא אתן לך... כל העולם הזה כולו בכל הצורות, המותרות והאסורות, הכל בשפע גדול... ומי שילך איתי גם לממלכתי - חרדי איזה שפע יהיה לו... רק תבואו איתי. וזה הנסיון הקשה שאנחנו לא עומדים בו. הגר"א אמר על הגר צדק אברהם בן אברהם, (הגרף פוטוצקי) שידוע

הסיפור שבהתחלה אסרו אותו, ועינוהו בעינוי תופת - ולא חזר בו. אח"כ הגיעה אמא שלו לבית הסוהר, ובכתה לפניו, והזכירה לו את ימי הנעורים, ואת אהבת האם, והבטיחה לו גם את כל הירושה הגדולה... ולא חזר בו. **אמר הגר"א, שהנסיון השני היה גדול יותר מן הראשון!** והוא עמד גם בזה!...

הנסיון של היום, היום שכל הרחוב פתוח - הנסיונות הם לאין ספור!... ולכן היצר הרע מנסה בכל הכח שלו למוטט את החשיבות של תורה. הוא לא אומר לך לא ללמוד... בסדר, תלמד, אבל מה שמדברים אתך זה היה פעם, בדור הקודם... וכך בכל צורה שהיא היצה"ר מנסה - העיקר למוטט את עמוד התורה. ולמה, כי זה הדבר שמאבד אותו מן העולם. אם ילמדו - אין לו כבר מה לעשות... הוא מהר מאד מסיים את התפקיד שלו והמשיח מגיע... זה בידינו.

היצר הרע יכול רק לאיים...

ופה אני רוצה להגיד לכם יסוד לחיים:

ידועים דברי הברכת מרדכי, שהמלאך אמר ליעקב, "לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל, כי שרית עם אלקים ועם אנשים ותוכל". ונשאלת השאלה, למה קראו לו עיי"ש "כי שרית" שזה מסמל על המאבק, היו צריכים לקרוא לו "ותוכל" או משהו כזה, עיי"ש הניצחון!... אומר ר' ברוך מרדכי, ה"ותוכל" זה לא האדם עושה זה הקדוש ברוך הוא... עליך מוטל להיאבק! השם **שלך** זה "שרית". ישראל.

ועל זה נאמרו שני מהלכים, ושניהם אמיתיים!

המהלך הראשון: עיקר התפקיד של היצר הרע זה להפחיד את הבן אדם... הוא בא אליך בבוקר כשאתה רוצה לקום לתפילה... (אומרים שהבן אדם הכי עייף זה הבן אדם שהרגע קם מהשינה... ולא משנה כמה זמן הוא ישן...) בקיצור, הוא בא אליך בערמה, מה, כעת לקום?!... אתה תהיה אח"כ עייף כל הסדר! איפה השכל שלך?... אני מדבר לטובתך, מה זה משנה איפה תתפלל, העיקר שתהיה ערני ב"סדר"!!... והבן אדם עושה חשבון, תלמוד תורה כנגד כולם... פה היצר הרע בא אליך כמו למדן.

כאשר אתה מתחיל קצת להתפלל בכוונה, או להתחזק קצת ביראת שמים, פה הוא מגיע אליך כלסטים מזויין... תזהר... עוד מעט אתה יודע איך יקראו לך... צו"ל... או משהו כזה... אחרי זה יהיה קשה לך בשידוכים, חבל עליך... אתה תראה, בסוף אני אמוטט אותך... וכך הוא מפיל חללים חללים, זהו תפקידו. לאיים.

חז"ל אומרים משל על היצה"ר, על עשו, משל ללסטים מזויין שלא היו לו רגליים, הוא ישב על כסא שמחובר לשלחן המכוסה במפה גדולה ויפהפיה, והיה לו רובה, והוא אמר לכל עובר ושב במקום ההוא, בקול קר, או שאתה מניח לי את כל הכסף פה על השולחן, או שאני יורה בך!!! כולם הביאו וברחו... היה אחד ששם לב לתופעה מעניינת, אף פעם הלסטים הזה לא קם מהמקום, יש דברים בגו... הוא הלך והסתובב אחרי, ראה שהוא בלי רגליים, הוא התנפל עליו, והפילו ארצה, לקח את כל הכסף יחד עם הרובה, וברח...

היצר הרע - אין לו רגליים, הוא יודע רק לאיים, מה אתה נבהל?... אמנם יש לו שלחן יפה ומפה יפה... אבל אל תבהל ממנו. כלום הוא לא יכול לעשות לך... **אם תקום לתפילה תלמד עוד יותר טוב, ואם תתפלל בכוונה - תקבל שידוך יותר טוב...** אל תבהל, השטן לא מחלק שידוכים... בינתיים הקב"ה יושב ומזווג זיווגים והוא לא נותן למלאך המות את האפשרות להתערב בזה... גם את הכלה שלך הוא לא יכול לקחת... מה שנגזר - הוא לא יכול לעשות כלום.

הרמב"ן אומר, "למה זה תשאל לשמי", אמר לו המלאך, 'אין לך בידיעת שמי ועתל, כי אין הכח והיכולת בלתי לה' **לבדו, אם תקראני לא אענך וגם מצורתך לא אושיעך. אבל עתה אברך אותך כי כן צויתי.**

אדם רוצה שיהיה לו קשר עם איזה גביר, או איזה ראש ממשלה... למה? כי אם אני אצטרך טובות - הוא יעזור לי... אומר המלאך ליעקב, אני לא יכול לעשות לך שום דבר, מה שה' לא נותן. אני רק שליח של ה'... לאיים הוא יכול, אבל לעשות - הוא לא יכול לעשות כלום. גם הברכה שאני מברך אותך זה לא בגלל שאני מפחד ממך, אלא אין לי ברירה... כך ציווננו.

כשכואב - צועקים!

מהלך נוסף: (מאד חשוב לדעת אותו...) בשעתו, כשהיתה הפגנה בפתח תקוה נגד קולנוע שחיללו שבת - רחמנא לצלן. היה זה בראשות הגרב"ש סלומון, ועוד מבקשי ה'. שאלו אז את מרן הרב אלישיב, מה התועלת בהפגנות הללו?... בין כה וכה זה לא יעזור... אמר הרב אלישיב; לא תמיד מטרת הלחימה היא הניצחון. אדם נלחם בשביל להראות שבווער בו כבוד שמים! וגם אם הוא לא ינצח!...

כאשר הולכים ברחוב בשבת קדש, ורואים מכונית נוסעת, וצועקים "שבת"!!! בדרך כלל הוא בכלל לא שומע ואתך... וגם אם הוא כן שמע, מה זה עוזר?... הוא ממשיך לנסוע... אלא מה, זה כואב, וכשכואב צועקים; מרבים כבוד שמים, צריכים להרבות כבוד שמים.

הניצחון שלנו זה המאבק!

ר' אלחנן (במאמר אומר אני מעשי למלך אות ט) מביא דבר נורא: ושמעתי מפה קדוש החפץ חיים בזו הלשון: (מתורגם מאידיש), "יהודים שגו בשעה שהתחילו גזירות היבסקים (ברוסיה) היו היהודים חייבים לצאת נגדם

למלחמה במסירות נפש, אמת, יהודים רבים היו נהרגים, אולם כוחו של השטן היה נחלש, אולם כאשר לא נמצא מי שימסור נפשו במלחמה, נתחזקו היבסקים...!

אם הם לא היו הולכים - לא היתה הצלחה במלחמה, אמנם הולכים ע"מ למות, אבל רק ככה מצליחים. ויש כזה סיפור עם מרנא החפץ חיים שרצה ללכת עם הג"ר משה לנדיסקי לחוץ ברסיה [מובא בס' בשבילי ראדין]. אני אמנם לא הולך לנצח, אולם כחו של השטן היה נחלש!

כאשר יעקב אומר לבניו שמעו ולוי - "עכרתם אותי להבאישיני ביושב הארץ בכנעני ובפריזי ואני מתי מספר ונאספו עלי והכוני, ונשמדתי אני וביתי". מה הם עונים לו?... הכוונה יעשה את אחותינו?... אבל הרי יעקב אמר להם שיהרגו אותנו?... אלא יש דברים שיוצאים להילחם בהם, יש כוחות הטומאה שמתחזקים, וגם ע"מ להפסיד, גם על מנת לההרג! אבל ככה שוברים את כוחות הטומאה. התביעה עליהם היתה, שכשיש את יעקב אבינו - לא מחליטים את זה לבד...!

אך אומר ר' אלחנן: 'אבל כמדומה כי לפי המצב כעת - קשה לקיים העצה הזאת בפועל, כי כל מלחמה דורשת שרי צבא לעמוד בראש העם להורותם איך להתנהג, ואנחנו יתומים נותרנו כי אנשי אמנה אבדו, ופסו עומדים בפרץ במסירת נפש'.

אין לנו את שרי הצבא שיוור לנו לעשות כן, רק כשגדולי ישראל מחליטים לעשות דברים - כמו שאמר הרב אלישיב לגבי ההפגנה ההיא - אז מצוה לשמוע לדבריהם. סיפר לי גיסי הר"ר ר' אברהם צבי טויב כשהיתה אז הפגנה גדולה בפתח תקוה, היה רעש גדול, והוא סיפר זאת למרן הרב שך. שאל אותו הרב שך: מישוה כעת יושב בבית הסוהר בגלל זה?... אמר לו - לא. אם כן - אמר הרב שך - לא ייצא מזה כלום!... אם היו לוקחים מישוה לבית הסוהר - שמה היו שוברים את הסטרא אחרא! [אבל אלו "שרי הצבא" שעוד היו פעם...]

כשיהודי הולך להילחם על דברים שבקדושה, הוא הולך לא על מנת להצליח! אבל ככה שוברים את היצר הרע! מה חשבו החשמונאים כשהם יצאו כמה אנשים בודדים להילחם ביוונים רבי העוצמה? שהם יצליחו לנצח את כל כוונתו?... הם הלכו - כמו שאומר הח"ח - על מנת למות!!! רק הקדוש ברוך הוא עשה עמם ניסים ונפלאות.

לכן עלינו לדעת:

הג"ר יצחק הוטנר כותב במכתב לתלמיד שלו, אתה כותב לי על המאבקים הרבים שיש לך. אם תכתוב לי שנצחת את היצר הרע - אשמח מאד, אך אם תכתוב לי שאתה ממשיך להיאבק - אני אשמח יותר...!

הניצחון שלנו זה המאבק! התפקיד שלנו זה "כי שריתו!" ותוכל - זה לא עסק שלי אם כן או לא, אני הולך למלחמה גם אם אני לא אנצח!

ולא זו בלבד, אלא אדרבה, כל כמה שזה בא לי יותר בקושי ויותר במאמץ - זה שחר הרבה יותר גדול. טוב אחד בצער ממאה שלא בצער... כל מאבק הוא עצמו הנצחון היותר גדול שנשבר כוחו של השטן, וככל שאני מתגבר יותר הוא נשבר לגמרי ואז מגיע הנצחון הגדול.

ר' אלחנן מביא דבר מבהיל: כתוב על יוסף "תהיין לראש יוסף, ולקדקד נזיר אחיו". עתיד הקב"ה לגמול טובות עם בני ישראל חלף כל הצרות שסובלים בגלות הקשה, מלבד רב טובו הצפון באוצרות השכר ליראיו שומרי בריתו. במיוחד אלו העומדים בנסיונות!

בברכות שברך יעקב אבינו ליוסף הכתוב מסיים "תהיין לראש יוסף ולקדקד נזיר אחיו", פירוש: שחר מיוחד ליוסף, כיאות לפי מעלתו, ועוד שחר נוסף מאוצר הגמולות בעד היותו "נזיר אחיו" - "שריחוקו אותו אחיו". (בר"ר, צח) כי את הכל ממש יביא האלוקים בחשבון, ובעד כל חטבה שאנו סופגים עתה ממטה עזמו, עוד ישוב וינחמנו בכפליים". כמה שהשטן גדול יותר, אחרי זה ה-"ותוכל" יותר גדול... דברים פשוטים. [מובא בקו"ק עקד"מ בהוצאת ישיבת 'אור אלחנן' עמ' ק"א מפי השמועה].

מי שמתעקש - לבסוף זוכה!

אנחנו היום מדברים על הרבה נסיונות של הדור הזה, כולל מה שהיצר הרע הצליח בעוה"ר להכניס את הנגע הרע הזה. לא מדברים על דברים האסורים, בהם בני תורה לא חשודים לגעת... אבל נגע הפלאפון הכשר, אשר כל רבותינו נלחמים נגד זה, ואומרים שזה אחד הדברים הגדולים שמפריעים לבן תורה להצליח. וגם אם לא רואים שהצלחנו ממששים להאבק אבל סוף הכבוד לבוא והנצחון מגיע בס"ד ובגדול.

היה כעת מעשה שהסעיר את בני ברק: [אפשר לברר את זה]. נפטרה א' חשובה הגב' ויסלובסקי ע"ה, היו לה הורים שהיו גרים ברמת גן, ונפטרו לפני שלשים שנה. וקברו אותם בפתח תקוה בבית הקברות 'סגולה'. וגב' ויסלובסקי שהיתה עוד במיטב שנותיה, אמרה כל הזמן שהיא רוצה להיקבר ליד ההורים שלה, מדין כיבוד אב ואם. כי להוריה היו רק בן ובת, ולדורות אחרי זה יש כבר הרבה ילדים, וכשיבואו אח"כ אל קברה ביום פקודתה, יזכרו אף את הוריה, הסבא והסבתא הזקנים.

כבר שלשים שנה שהיא מנסה לקנות שם שוב ושוב, ועונים לה כסדר את אותה התשובה: "אין מקום, זה מכור!" וממש עד סוף ימיה היא התקשרה מידי פעם לברר אם יש מקום, אך לא היה מקום! ואף סמוך לפטירתה - לא ידעו שהיא הולכת לעזוב את העולם, זה היה בחטף ובפתאומיות - לא התקשרו לשאול, ולא היה מקום...!

כאשר היא נפטרה, אמרו בני המשפחה, נשאל אותם שוב, מה יש להפסיד... אמא כל כך רצתה, כל כך ביקשה, נתאמץ - מה שביכלתנו - למלא את בקשתה. הם שאלו, והתברר ש - - - כן. יש מקום!!!

מה התברר?... ביום חמישי, כאשר היא התמוטטה, באותו יום נפטר יהודי שהמקום היה שלו. הוא ואשתו קנו לעצמם מקום. כאשר הוא נפטר - אמרו במשפחה, פתחו כעת בית קברות חדש מטעם עיריית בני ברק - בעיר אלעד. בית קברות שכולם שם יהודים משלנו, ועוד סיבות שלהם, למה לא נקבור אותו שם?... זה הרבה יותר טוב...!

אבל היות והם כבר קנו - היתה שאלה הלכתית אם מותר לשנות מקום, והם שאלו את הגרמ"ש קליין, היתה שאלה גם בהנהגה, והם שאלו את הרבי מבעלזא. סוף דבר - הם קיבלו את האישור...!

באותו יום שזה התפנה, היא התמוטטה, וכעבור שלשה ימים שהיא נפטרה - כבר היה לה מקום מוכן ומזומן!...
מה היתה הבעיה של תמנע...?

הגמ"י בסנהדרין (צט, ב) אומרת: תמנע - בת מלכים היתה, שנאמר אלוף לוטן אלוף תמנע, וכל אלוף מלכותא בלא תאגא היא, (וברשי"י - שר גדול אלא שאינו מעוטר, וכיון דתמנע היתה אחות מלך - ודאי בת מלך היא.) והיא רצתה להתגייר, באתה אצל אברהם, יצחק ויעקב - ולא קבלוה. הלכה והיתה פילגש לאליפז בן עשו. אמרה, מוטב תהא שפחה לאומה זו - ולא תהא גבירה לאומה אחרת. ולכך נעשית פילגש לאליפז שהיה מזרע יצחק. ויצא ממנה עמלק שציער את עמ"י.

הדבר דומה לבחור שרצה להתקבל לשיבה טובה - ולא קבלו אותו, אז הוא בא להיות חבר של פועלי הנקיון ולהיות יחד עם הגוים הערלים... העיקר שאני ישתייך לשיבה... מה הקשר?... וכי אליפז זה תחליף לעם ישראל?... אם היית מתעקשת - היית מגיעה לזה! בזה שהחלפת - גילית שלא מגיע לך! אם את יכולה להחליף את יעקב באליפז - טוב מאד שלא קבלו אותך... אוי ואבוי אם אנשים כמוך יבואו להסתפח לכלל ישראל. מי יודע איזה חורבנות הם יעשו... היית צריכה להתעקש על 'אומה זו' של ישראל ואז היית מגיעה.

ויותר יעקב - לבדו!

כעת נדבר על יסוד חשוב ואמיתי:

אם נשים לב - יעקב אבינו כל הזמן נמצא לבד. חז"ל אומרים במדרש, הוא עמד על הבאר ואמר, כלום אנא מובד סברי מעם ה'?!... עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ! הוא מתחזק באמונה - לבד! ועוד איתא בחז"ל ויותר יעקב לבדו - לבד!... אומר הקב"ה כמו שאצלי נאמר "ונשגב ה' לבדו ביום ההוא". יעקב אבינו כל הזמן הולך לבדו, מהו פשר העניין?

דבר נורא! יעקב הוא 'עמוד התורה'.

מרן שה"ת בסידור, מביא על "אהבה רבה", את דברי הגר"א במשלי (כב, יט) עיקר נתינת התורה לישראל הוא כדי שישמו בטחונם חזק בקדוש ברוך הוא; עמוד של תורה - אדרבה, אין לי כלום. אני לבד, לבד, לבד! לבד בשידוך - בלי כלום - לקחו לי את כל הכסף... ולבד פה, נאבק עם המלאך. ויש כאן יסוד עצום! בחוברות 'ארחות ישרי' על חובות הלבבות שער הבטחון, מביאים בשם הבית הלוי, שישנם שני סוגי בטחון. ושניהם כתובים בפסוק; "ברוך הגבר אשר יבטח בה' והיה ה' מבטחו", ופסוק נוסף; "ארור הגבר אשר יבטח באדם ושם בשר זרועו".

יש פה שני דברים: **הבטיחון האחד**, ניקח דוגמא: יהודי צריך לחתן את הבת שלו - ואין לו כסף. אז הוא בוטח בה' שיביא לו כסף! אבל אם ה' לא יביא לו כסף - הוא לא יכול לחתן... איך מחתנים בלי כסף?... או למשל, אחד חולה, הוא חושב לעצמו, אני בוטח בה' שיתן לי תרופות. אבל אם אין לי תרופות - איך אני אתרפא?...

זה לא נקרא ביטחון גמור אלא שם בה' מבטחו - אין לי כסף ואין לי תרופות - אבל הכל יסתדר! איך?... לקב"ה יש הרבה דרכים, הוא לא צריך את העצות שלי... יש על זה הרבה סיפורים, רק שאין כעת את הזמן, הקב"ה מסדר אותך באופן הכי טוב. [ועי' בדף השיחות מהגאון רבי עמנואל טולידנו שליט"א, מה שמספר על עצמו, כיצד התחתן בלי כלום, כיצד זכה לדירה טובה בבני ברק - ישמע חכם ויוסיף לקח].

"ארור הגבר" - זה מי שבוטח רק באדם. יש גם מצב אמצעי, שאתה לא ארור ולא ברוך. אני מאמין בה' אבל לא לגמרי אלא כגון שהוא יביא לי כסף! אבל בלי כסף אני לא יכול להסתדר, רק אני מאמין שה' יכול להביא לי כסף, זה לא ביטחון אמיתי...!

כאשר למדנו שער הביטחון עם מרן פוה"ד ר' ניסים קרליץ זצ"ל שאלנו אותו, כגון אם יהודי נוסע לשבת בצפת, והוא לא ארוז איתו במזוודה תרופות, הוא לא העלה על דעתו שאולי יהיו לו כאבי ראש... ופתאום בשתיים בלילה תוקפים אותו כאבי ראש איומים... לדפוק אצל השכנים זה לא מעשי... האם הוא צריך להאמין, שכמו שאם הוא היה בביתו והיה נוטל כדור וזה היה מועיל לו, אז גם כעת תהיה לו רפואה גם בלי הכדור?... כי לקחת תרופות זה חיוב השתדלות, וכאן אין לו חיוב זה, וממילא אם נגזר עליו להיות בריא הוא יהיה בכל אופן.

ומסופר על הגר"י אברמסקי זצ"ל שהיה רגיש מאד להצטננויות, וכשנשלח ע"י הקומוניסטים לציביר הוא אמר להקב"ה עד היום היה עלי חיוב השתדלות להזהר [צינה ופחים ביד עיקש], ונהרת, היום אין לי שום

אפשרות ותשמור אתה עלי, והוא הוסיף שכל הזמן שהיה שם בקור הנורא ובלי אמצעים כלל, לא הצטנן אפילו פעם אחת.

בטח! השיב ר' ניסים. זה הביטחון האמיתי. ה"ארור" - זה כאשר ישים מבטחו רק באדם, אבל זה הביטחון האמיתי, שהקב"ה ישלח לי רפואה. בין אם זה ע"י כדור ובין אם זה לא ע"י כדור.

אומר הגר"ח קניבסקי, מה שאומרים בתפילה "ותן שכר טוב לכל הבוטחים בשמך באמת", מהו "באמת"? בלי שום דבר או סיוע מצד שלישי. כאשר יעקב עומד לפני לבן - הוא בא עם הרגשה, אין לי כלום!!! אני בא בלי אגורה שחוקה! לא בחיקי, ולא בפה, ולא בשום מקום... אבל אני אתחנן, ואני אצליח! והקב"ה הראה לו באמת איך שהוא הצליח... ואני נאבק עם שרו של עשו - לבד! היו לו גם בני גיבורים מאד, אך הוא בא ל-ב-ד!!! אני והשטן לבד, ואני מצליח. כי זה הביטחון האמיתי של יעקב.

וכשחז"ל אומרים, שאמר יעקב "כלום אנא מובד סברי מעם ה'?! וכו' הייתה הוה אמינא שהוא יאבד את האמונה שלו?!... לא. אבל אולי תעלה לרגע מחשבה בלבי - שהקב"ה יביא לי כסף. כלום! אני בא ריק, בלי שום כסף. לבד.

אבל ככה נבנים שבטי קה. וככה מכניעים את הסמ"ך מ"ם שבביל שהוא יודה על הברכות. לחיות רק עם בורא עולם. וזה עמוד של תורה.

הגר"ר ישראל אליה וינטרויב זצ"ל אמר פעם, שאמר לו הגר"ר מרדכי פורגמנסקי, שכשהם היו בשואה, לא היה להם שום דבר. אבל אתה יודע מה החזיק אותי?... המחשבה שבעצם, מה אכפת לחייל גרמני לבא ולהרוג את כל היהודים במכה אחת! הוא רק יקבל על זה כבוד ושבח! הוא שונא את היהודים - ועוד איך...

אז למה הוא לא עושה את זה, ולא אף חייל אחר?... כי הוא לא בעל הבית: הוא לא יכול! הקב"ה לא נותן לו. ע"כ שכל מה שכן קורה - זה רק מה שה' נותן. הוא הבעל הבית. אז מה יש לי לפחד... כך אמר לו ר' מרדכי.

כי הלבבות לה' המה...

מה אנחנו חושבים באמת: הרי עשו שונא את יעקב שנאת מות ובא לקראתו עם ארבע מאות איש, מה קרה פתאום כשהוא ראה כסף, כתוב ויפול על צוארו וישקהו, ולדעת ר"ש בר יוחאי - נשקו בכל לבו, כמבוי בחז"ל ומובא ברש"י על אתר, מה קרה פתאום, איך התחולל כזה מהפך?...

אומר הרמב"ן; (פסוקים ה', ח') "ודע, כי הכבוד הזה שהיה עושה יעקב לאחיו בפחדתו לאמר "אדוני" ו"עבדך", בעבור כי המנהג בצעיר לתת מעלה וכבוד אל הבכור כאילו הוא אביו, כאשר רמזה לנו התורה לרבות אחיך הגדול.

והנה יעקב לקח בכורתו ואת ברכתו ועשו שוטים אותו עליהם, ועתה היה מראה לו כאילו אין המכירה ההיא אצלו - כלום, וכי הוא נוהג בו בכבוד ואב להוציא את המשטמה מלבבו".

והנה עשו, כאשר באו שלוחי יעקב אליו הוא בכלל לא רצה להסתכל עליהם, הם באים ומספרים את זה ליעקב, "רואים שהוא שונא אותך שנאת מות"... וזהו טעם "וגם", כי אמרו באנו אל אחיך אל עשו ולא ענה אותנו דבר, ולא שלח לך דברי שלום, וגם הולך לקראתך בזרוע וחיל, ולכן הוסיף לו פחד על פחדו, "ויירא יעקב מאד ויצר לו".

וכן אמרו רבותינו (ב"ר, עה, ז) כי השלוחים הכירו בו שנאה.

ממשיך הרמב"ן: "אבל בסוף כאשר ראה הכבוד הגדול שעשה לו יעקב, ואשר השפיל עצמו לפניו, שהשתחוה ארצה שבע פעמים מרחוק עד גשתו אליו, נכמרו רחמיו, וחשב כי הוא מודה בכבודו ובגדולתו עליו, והתנחם בזה. כי הלבבות לה' המה, לכל אשר יחפוץ - יטה אותם!"

נשאלת השאלה: עשו, אתה באמת כזה "שוטה"?!... אתה חושב שהוא מודה לך?!... קיבלת שוחד וכ"כ מהר הסתנוורת?!... מסיים הרמב"ן, כי הלבבות לה' המה, לכל אשר יחפוץ יטה אותם.

אם הקדוש ברוך הוא רוצה - אז הוא עושה את הכל. יעקב לקח הכל, ולעשו כבר נדמה שהוא מודה לו על הבכורה, הוא מותר לו על הכל...

יש גם דברים שגם אנחנו היינו מבינים ועשו לא הבין... עשו אומר לו "נסעה ונלכה ואלכה לנגדך", ואומר לו יעקב - "יעבור נא אדוני לפני עבדו, ואני אתנהלה לאטי לרגל המלאכה ולרגל הילדים עד אשר אבוא אל אדוני שעיריה". עוד מעט אני אבוא אליך... עשו, אתה לא קולט את זה?!... על כך באה תשובתו של הרמב"ן: כי הלבבות לה' המה. לכל אשר יחפוץ - יטה אותם. עשו לא קלט. זה הכל...

יהודי אף פעם לא לבד...

ונסיים בדבר אחד: "יחייב אדם לומר מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי". היום סיפר לי יהודי, שהוא בא פעם עם נכד של הגר"ר אליעזר יהודה פינקל זצ"ל (ר"י מיר), לקבל ברכה ממרן רה"י זע"א והוא רצה שהרה"י יברך אותו עם כל הלב, אז הוא אמר לרה"י, שהוא נין של ר' אליעזר יהודה פינקל. אמר לו הרה"י, אני מיוחס יותר גדול... אני נין של אברהם אבינו!...

זה לא היה סתם אלא להשריש בנו יסוד גדול, ובאמת! יהודים לא יודעים איזה נכס זה להיות יהודי, נכד של אברהם אבינו!... כל בוקר אומרים בתפילה, אלוקינו ו"אלוקי אבותינו". בזכות זה אני בא אליך... ויזכר חסדי אבות" עד היום הזה אנחנו נהנים מחסדי האבות.

יש סיפור ידוע על הרבי של הרבי מרופשיץ. שהיתה לו קופת צדקה מיוחדת עבור משפחתו וקרוביו. מקרב את קרוביו... פעם בא אחד שרצה לקבל גם... אז הרביה שואל אותו מה הקרבה שלך?... וכשאמר לו, הרבי הגיב: זו קרבה מדי רחוקה...

ויצא אותו האיש מהחדר בעגמת נפש. ראה אותו תלמידו, הרבי מרופשיץ, ושאל אותו מה קרה לך?... אמר לו, כך וכך הוי עובדא. אמר לו הרבי מרופשיץ, איעצך את אשר תעשה: מחר, כשמתחילה תפילת שמו"ע - תלך ליד הרביה, הוא מתפלל קצת בקול... וכשהוא יגיד "אלוקינו ואלוקי אבותינו" - תגיד לו "זו קרבה מידי רחוקה", ותברח מהר... וכך הוה. ולמותר לציין שבסוף הוא קיבל...

יהודי לא יודע איזה אושר זה! יש לך אלוקים, לכל אשר יחפוץ - יטנו. תדבר אתו! יש לך בורא עולם! יש לך ייחוס גדול לאברהם אבינו. אבל הקדוש ברוך הוא אתה מיוחס - כי אתה שייך לאברהם.

"מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי", כל אחד שיש לו סבא גדול, הוא מנסה להתחקות אחר דרכיו ולהיות כמוהו. יש לנו סבא גדול, אברהם, יצחק, יעקב. באו נראה מה הם עשו...! מה אברהם עשה, מה יצחק עשה, ומה יעקב עשה... בטחון! לבדו. לא צריך שום דבר, אף אחד לא מאיים עלי... אני והבורא עולם.

וכיצד מחזיקים מעמד לבד גם בשעות קשות. סיפר לי הרב פליטו מנתניה, (אביו היה חתן של הגר"ר משה לנדינסקי ראש ישיבת ראדן), שכאשר אביו הרב פליטו היה ילד קטן - הוריו נסעו לאמריקה, והוא נשאר לבד, בודד, ולמד בראדן. לא היה לו כ"כ עם מי לדבר... הבחורים בישיבה מהמבוגרים הוא התבייש מהם... ולצעירים אין אפשרות לנחם ולדבר על לבו. היה לו נורא קשה להיות לבד. עד שהחפץ חיים קרא לו... והוא החל ללטף אותו, פסחקה... נכון זה קשה להישאר לבד?... ופסחקה הקטן מתחיל לבכות... והח"ח ממשיך, בלי אבא, בלי אמא, בלי אחים ואחיות... ופסחקה מתייפח בבכי...

אבל אז החפץ חיים לופת לו את היד באהבה ובחמימות ואומר לו, פסחקה!!! יהודי נשאר לבד!...! הרי הקדוש ברוך הוא הולך אתו כל רגע ורגע! יהודי אף פעם לא לבד!...

...ומי גוי גדול אשר לו אלוקים קרובים אליו כד"א בכל קראנו אליו. אשר לו אלוקים קרובים אליו! הוא אבא שלנו, ונותן לנו להרגיש שהוא אבא שלנו. יהודי אף פעם לא הולך לבד!...
עם "ויותר יעקב לבדו" - מגיעים ל"ונשגב ה' לבדו ביום ההוא".

זכות הלימוד והחיזוק בגליון זה הוקדש
לזכות חיה נחמה בת מרגלית
לזיווג הגון בקרוב
ולבניית בית נאמן בישראל
על אדני התורה והיראה

לעי"נ
הרב יחזקאל בן ג'חלה ועבדי אצלן זצ"ל
תנצב"ה

מחכמי בבל, שיהיה בתל אביב
ומייסד קרן הצדקה החשובה "אהל עזרא ושרה"
אשר מסייעים בידינו תדיר מאחר שלא זכה לפרי בטן
מבקשים מכל מי שיכול ללמוד או לעשות כל דבר מצוה שיהיה לע"נ

ניתן לשמוע את השיחה ביום שלישי בערב ולאחמ"כ בשידור חוזר וכן שיעור דף היומי ועוד, בקו השיחות שמספרו 074-740-3629

ניתן לתרום לגליון מכל עמדות נדרים פלוס ברחבי הארץ באמצעות לחצן קופות נוספות בחיפוש יש להקיש ארחות חיים או קוד מוסד 1000729 כמו"כ ניתן לתרום דרך המערכת הטלפונית הממוחשבת נדרים פון בחיוג לטלפון 037630585 שלוחה 2071 או במספר פלא' 053-415-3025 כל מי שיכול לעשות הוראת קבע אפילו של כ5 ש"ח תבוא עליו ברכה, וכל המוסיף... ניתן לקבל את הגליון במייל: 4166058@gmail.com